

Hållbart

#1/OKT/2010

Informationsbrev
från Avdelningen
för folkhälsa
och miljö

Hälsa som en samhällelig kraft

"Hälsa är den stora reserven för att klara framtidens samhällsservice".

Så summerade Gunnar Wetterberg, samhällspolitisk chef på Saco, sin föreläsning, när han framträdde på den regionala folkhälsokonferensen, som i våras arrangerades av Region Skåne och Kommunförbundet Skåne i samverkan. Läs gärna mer om detta på sidan 2-3.

Att befolkningens hälsa har betydelse som samhällelig kraft för att behålla och utveckla välfärden, är ett perspektiv som vi ofta återkommit till i Hållbart. Vi som arbetar med att skapa förutsättningar för att uppnå en god hälsa på lika villkor i befolkningen är väl medvetna om sambanden. Men det är angeläget att alla som ansvarar för samhällsbyggande och samhällsutveckling integrerar perspektivet i stort

och smått, såväl långsiktigt som kortsiktigt.

Det är ju särskilt viktigt att förbättra förutsättningarna för en god hälsa för de grupper som har den mest ofördelaktiga situationen och som riskerar att utveckla en dålig hälsa. En god hälsa i hela befolkningen ger inte bara vinster på individnivå, den blir en samhällelig kraft av avsevärd betydelse.

I syfte att förbättra hälsan för de sämst ställda och uppnå en mer jämlik hälsa, har Region Skånes regionstyrelse, på förslag från folkhälsoberedningen, beslutat att bilda ett Regionalt råd. Rådet avses få företrädare från Länsstyrelsen Skåne, Kommunförbundet Skåne, näringslivet, idéburen sektor, forskning/universitet och högskolor, Statens folkhälsoinstitut samt politiska

företrädare från Region Skånes olika delar.

Kommuner med ambitionen att bilda motsvarande råd kan komma att ingå under hand. Som ordförande i rådet föreslås folkhälsoberedningens ordförande.

För att stimulera lokala satsningar för att främja befolkningens hälsa, har regionstyrelsen på förslag från folkhälsoberedningen, även beslutat att fördela stimulansmedel till 15 olika lokala projekt. Sammanlagt 885 000 kronor har fördelats. Läs mer om vilka kommuner och projekt det handlar om på sidan 4

Redan nu har planeringen startat för nästa års satsning "Skåne lyfter för sundare vanor" under vecka 19. Samverkan sker med Statens Folkhälsoinstitut som nu fått regeringsuppdraget att

genomföra den nationella satsningen "Ett friskare Sverige".

Region Skåne, Kommunförbundet Skåne och Malmö stad arrangerar tillsammans konferensen "Barns och ungas psykiska hälsa och välbefinnande", den 7 och 8 oktober. Andra konferensämnen under hösten är exempelvis hälsosamt åldrande, goda matvanor, fysisk aktivitet på recept, önskade graviditeter, idéburen sektor samverkan folkhälsa, och regional utveckling i samverkan.

Läs gärna mer på vår hemsida och väl mött på seminarier och konferenser!

Margareta Dablén Nord
Folkhälsodirektör, chef för
Avdelningen för folkhälsa och miljö

Klamydia- måndagen 13 september

• Den 13 september uppmärksammas Klamydiamåndagen nationellt och regionalt. Syftet med kampanjen är att uppmuntra till testning för att minska smittspridningen och samtidigt få upp klamydia på agendan. Information om vad som händer i Skåne finns på www.skane.se/klamydiamandagen.

Regionens webbplats för folkhälsa förnyas under hösten

• Avdelningen för folkhälsa och miljö uppdaterar och förnyar sin webbplats www.skane.se/folkhalsa under hösten. Den ska bli enklare att navigera på och ännu tydligare inriktad på målgrupperna samverkanspartners, kommuner och de som arbetar med, eller har ett intresse av, folkhälsofrågor.

Epidemiologiskt material, med bland annat resultat på kommunnivå från enkäten Hälsoförhållanden i Skåne, finns tillgängligt på webbplatsen.

All generell hälsoinformation och hälsoråd utifrån ett individperspektiv kommer att finnas på www.skane.se/1177

MER INFORMATION:
WWW.SKANE.SE/FOLKHALSA

Den onödiga ohälsan

• Under våren hölls en workshop i Lund om hälsan för personer med funktionsnedsättning – Den "onödiga ohälsan".

Workshopen arrangerades av FoU Skåne, Lunds kommun och

”Hälsa är den stora reserven för att klara framtidens samhällservice”

Den 15 april hölls, i samverkan med Kommunförbundet Skåne, den regionala folkhälsokonferensen **Folkhälsa i utveckling i Skånehuset i Kristianstad. Huvudföreläsare var bland andra Gunnar Wetterberg, samhällspolitisk chef på Saco. Hans ämne var "Hur vänder vi hinder till möjligheter? Framtidsinvestering i kristider".**

Gunnar Wetterberg utgick från Robert Vogel, nobelpristagare i ekonomi, som gett ett nytt perspektiv på humankapitalet. Tidigare framställdes utbildning som en betydande investering men enligt Robert Vogel är "att kunna arbeta" minst lika viktigt. Hälsa är därmed en betydelsefull parameter.

Wetterberg belyste också skillnader mellan ekonomierna i USA och Europa i början av 1900-talet genom att se på den enskilda individens hälsostatus. I sin beskrivning av befolkningsutvecklingen och därmed den framtida försörjningen av arbetskraft och

samhällsservicen, lyfte Gunnar Wetterberg fram hälsa som en av de tre stora reserver som finns.

Hans resonemang byggde på befolkningsutvecklingskurvan och hur den påverkar, och påverkar, samhället. Få variabler i svensk ekonomi svänger nämligen så mycket som födelsetalet. Befolkningsutvecklingen styr bland annat boendet och bygandet. Gunnar Wetterberg har speciellt studerat 40-talisterna. 1966 var rådet till dem som ville flytta hemifrån: ställ er i kö.

Då kom miljonprogrammet, ett monument över 40-talisterna. De satte sedan nytt avtryck med en och en halvplanshus, i orter

som Täby, Partille och Vellinge. Nu letar de boende för äldre dar.

– Nu går dessutom 40-talisterna i pension och ska ersättas av dem som är födda 1975–85. Det betyder att 0,4 procent av arbetskraften årligen kommer att tappas under 20 år. Tidigare har den ökat.

SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, förutspådde för en tid sedan att om vi ska hantera samhällstjänsterna som idag, dvs i kvalitet och omfång, behövs en betydande skatteökning. Den kommer säkerligen inte att ske i den omfattning som förutspåddes, men vi kommer att få betala minst lika mycket i fortsättningen

som Täby, Partille och Vellinge. Nu letar de boende för äldre dar. – Nu går dessutom 40-talisterna i pension och ska ersättas av dem som är födda 1975–85. Det betyder att 0,4 procent av arbetskraften årligen kommer att tappas under 20 år. Tidigare har den ökat. SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, förutspådde för en tid sedan att om vi ska hantera samhällstjänsterna som idag, dvs i kvalitet och omfång, behövs en betydande skatteökning. Den kommer säkerligen inte att ske i den omfattning som förutspåddes, men vi kommer att få betala minst lika mycket i fortsättningen

hos personer med funktionsnedsättning och ett skänksat nätverk kring frågorna.

PETER GROTH
PETER.GROTH@SKANE.SE
044-309 35 26
AVDELNINGEN FÖR FOLKHÄLSA & MILJÖ

men få mycket mindre, trodde Gunnar Wetterberg.

GÅR BEFOLKNINGSKURVAN ATT "LURA"?

Kan man lura befolkningskurvan, alltså se till så att utfallet av svängningarna i befolkning inte leder till kris?

Under 1950- och 1960-talen var svaret ja, med hjälp av ökad produktivitet, invandrare och fler förvärvsarbetande kvinnor.

Gunnar Wetterberg menade att idag handlar det om att sänka trösklarna till arbetsmarknaden. En väg in i arbetslivet utan gymnasiekompetens behöver åter-skapas.

Pensionsåldern måste dessutom höjas.

Han påminde om att när den första pensionsreformen kom 1913 och pensionsåldern sattes till 67 år var medellivslängden bland män 55 år.

– Därför är hälsa den tredje viktiga reserven. Kan vi bryta inflödet av långa sjukskrivningar och förtidspensioneringar blir inflödet till arbetsmarknaden mycket större.

Tre medel beskrevs för att uppnå bättre folkhälsa, nämligen möjlighet till arbetsbyte, minskad alkoholkonsumtion och god arbetsledning.

Han välkomnade att alkohol-

frågan lyfts fram i Region Skånes folkhälsostراتيجية, ett ämne som många inte vill tala om.

Gunnar Wetterberg uppmärksammade slutligen politikerna i Region Skåne att medverka till att införa en timmes gymnastik per vecka i skolorna.

Det skulle också ha god effekt på hälsan!

Läs om konferensen i sin helhet på www.skane.se/folkhalsa

TEXT: BERIT ÅKESSON

Socialmedicinska enheten har avvecklats

• Socialmedicinska enheten inom Region Skåne, har avvecklats. Medarbetare och verksamhet med epidemiologisk bevakning, folkhäl-

sorapportering, uppföljning och analys, har överflyttats till andra verksamheter inom regionen. Huvuddelen av verksamheten har överfört till Avdelning för folkhälsa och miljö. Uppdrag har också lagts på Centrum för primärvårdsforskning, Primärvården Skåne och Arbets- och miljömedicin inom

Labmedicin Skåne. Information om epidemiologi, publikationer osv på enhetens hemsida, flyttas successivt till www.skane.se/folkhalsa

MER INFORMATION:
WWW.SKANE.SE/FOLKHALSA

Överens- kommelse om samverkan med idéburna sektorn

• Den idéburna sektorn har en viktig roll i samhället när det gäller folkhälsa, välfärd, sysselsättning och samhällsutveckling. Region Skåne verkar på olika sätt för att synliggöra det.

Idéburna organisationer är viktiga aktörer i välfärdsutvecklingen genom sitt engagemang och möjligheten att breda utbudet av leverantörer och tjänster.

Region Skåne och den idéburna sektorn, vilken representerats av Nätverket Social Ekonomi Skåne, har träffat en överenskommelse om samverkan 2010–2014. Parterna ser ett speciellt värde just i den icke vinstutdelande verksamhetsformen.

Syftet är att skapa ett långsiktigt hållbart Skåne med stärkt demokrati, ökad delaktighet och minskat utanförskap. Överenskommelsen utgår från den nationella, som träffats mellan regeringen och de idéburna organisationerna.

Den "idéburna sektorn" är ett samlingsbegrepp för organisationer som främjar ett värde, ett mål eller en idé som gynnar allmän- eller medlemsintresset men som inte är ekonomiskt vinstdrivande eller en del av staten eller en kommun.

Nätverket Social Ekonomi Skåne består av ett antal regionalt verksamma idéburna organisationer eller lokala idéburna organisationer. Det kan röra sig om till exempel ideella föreningar, trossamfund eller stiftelser.

MER INFORMATION:
WWW.SKANE.SE/FOLKHALSA
WWW.SOCIALEKONOMISKANE.SE

Skåne lyfter igen – för sundare vanor!

• 18 kommuner i Skåne deltog med drygt 160 aktiviteter under satsningen Skåne lyfter- för mer rörelse och sundare matvanor den 17–25 april. Skåne lyfter är en del av Statens folkhälsoinstituts satsning "Ett friskare Sverige". Målsättningen med satsningen är bland annat att synliggöra Region Skånes folkhälsoarbete och samverkanspartners; de skånska livsmedelsaktörerna, Skåneidrotten och de skånska kommunerna m fl. Många föreningar medverkade vid årets event på de fyra orterna, Kristianstad, Landskrona, Lund och Simrishamn. Inte mindre än 400 påsar med olika livsmedel delades ut. Många föreningar deltog också i att ta budkavlarna runt Skåne. Genom den fick kommunerna möjlighet att visa att de stödjer satsningen för mer rörelse och sundare matvanor genom att skriva under.

År 2011, vecka 19, återkommer satsningen. Samverkan sker med Statens Folkhälsoinstitut som nu fått regeringsuppdraget att genomföra den nationella satsningen "Ett friskare Sverige". Då kommer även minskad alkoholkonsumtion att inkluderas i uppmärksamhetsveckan.

På hemsidan www.skanelyfter.se finns bilder, matrecept med mera från årets satsning.

MER INFORMATION:

ANN-CHRISTIN LUNDKVIST
044-309 32 38
ANN-CHRISTIN.LUNDKVIST@SKANE.SE

JENNY ÖNNEVIK
044-309 33 04
JENNY.ONNEVIK@SKANE.SE

885 000 kronor till lokalt folkhälsoarbete

Regionstyrelsen har på förslag från folkhälsobere-ningen fördelat 885 000 kronor i samverkansmedel till 15 projekt i lika många skånska kommuner för att stimulera folkhälsosatsningar. Satsningarna samfinansieras till minst 40 procent av kommunerna och har koppling till målsättningar och utmaningar i den regionala folkhälsostrategin. Avsikten är att satsningarna ska stimulera och stödja det lokala folkhälsoarbetet. I kriterierna för att få anslag anges att samverka med Region Skåne ska synliggöras.

FÖLJANDE SATSNINGAR HAR BEVILJATS ANSLAG:

• Bjuvs kommun: Stödja föräldrar i föräldraskapet med fokus på sundare levnadsvanor, 25 000 kronor.

• Bromölla kommun: Öka förutsättningarna för kommuninvånarnas hälsosamma val och mer hälsofrämjande levnadsvanor, 50 000 kronor.

• Båstads kommun: Stärka ett hälsofrämjande äldre, "Ett aktivt liv som senior", 50 000 kronor.

• Burlövs kommun: Attitydpåverkan hos föräldrar som köper ut alkohol till sina barn, 50 000 kronor.

• Eslövs kommun: Goda matvanor, psykosocial hälsa och attityd och livsstilsförändringar hos högstadielärover (tjejer i ÅK 8), 75 000 kronor.

• Höganäs kommun: Främjande av ungdomars psykosociala hälsa 25 000 kronor.

• Hörby kommun: Stärka unga kvinnors psykosociala hälsa, 50 000 kronor.

• Klippans kommun: Starta och utveckla arbetet med äldres hälsa, 30 000 kronor.

• Landskrona kommun:

Genomförande av en Street-festival för ökad delaktighet bland barn och ungdomar i åldrarna 6–20 år, 5 000 kronor.

• Kävlinge kommun: Stärka barn och ungdomar i åldern upp till 12 år samt i de miljöer där barn och unga vistas, 100 000 kronor.

• Malmö stad: Ökad delaktighet och inflytande, mer jämlik hälsa hos barn och unga genom projektet "Jag bor i Malmö", 200 000 kronor.

• Osby kommun: Hälsosamt äldre, 50 000 kronor.

• Svedala kommun: Nå målgruppen 65 år och äldre, 40 000 kronor.

• Trelleborgs kommun: Stödja och stimulera till daglig fysisk aktivitet hos barn och unga, 60 000 kronor.

• Vellinge kommun: Minska alkoholkonsumtionen och drogmissbruket hos barn och unga i åldern 13–19, 75 000 kronor.

Tillväxtarbete och folkhälsoarbete = sant

• Projektet FRUSAM är ett projekt som syftar till att stödja och stimulera ökad samverkan mellan regionalt och lokalt tillväxtarbete och folkhälsoarbete. Sju regioner och landsting och två statliga myndigheter samarbetar kring projektet som leds av Region Skåne och är finansierat av Tillväxtverket.

Projektet har uppstått ur en rad frågeställningar och tankeprocesser om hur regional tillväxt kan integreras med förbättrad folkhälsa och vilken betydelse den kan ha för hållbar ekonomisk utveckling.

FRUSAMs mål är bland annat: Att visa hur regionala tillväxtprocesser, lokal näringslivsutveckling och folkhälsa ömsesidigt kan stödja varandra.

Att få till stånd en förbättrad och breddad RUP-process (regional utvecklingsplan)

Tillväxt ses ibland som en motsättning till välfärd och ibland som en förutsättning för välfärd. Strävan efter tillväxt i samhället grundar sig dock på en önskan att positivt påverka hälsa, miljö och välfärd. Hälsan i befolkningen utgör samtidigt också en viktig förutsättning för tillväxtarbetet.

Befolkningens hälsa är alltså både mål och medel för tillväxtarbetet.

MER INFORMATION:

TOMMY ASPEGREN
044-309 35 25
TOMMY.ASPEGREN@SKANE.SE
WWW.FRUSAM.SE

Hållbart

ges ut av Avdelningen för folkhälsa och miljö, Region Skåne, J A Hedlunds väg, 291 89 Kristianstad. Region Skåne och vänder sig till dig som har ett intresse av folkhälso- och miljöfrågor i Skåne genom ditt arbete eller genom ett föreningsengagemang. **Ansvarig utgivare:** Margareta Dahlén Nord. **Redaktör:** Ingela Davidsson /Ellinor Bengtsson **Grafisk form:** Giv Akt AB. Informationsbrevet hittar du också på www.skane.se/folkhalsa

Vill du ha Hållbart? Mejla din adress till britt-marie.a.persson@skane.se